

Onzekerheidsvarianten: lagere olie- en grondstoffenprijzen, lagere eurokoers en minder wereldhandel

De olieprijs bereikte begin juli een recordniveau van ruim 140 dollar per vat Brent en is daarna teruggevallen. Andere grondstoffenprijzen vertoonden een soortgelijke ontwikkeling. Onder invloed van een afkoelende wereldconjunctuur zouden de olie- en grondstoffenprijzen verder kunnen dalen. Indien de olieprijs met ingang van het derde kwartaal van dit jaar op 110 dollar per vat Brent ligt, 15 dollar lager dan in de centrale projectie, en de overige grondstoffen in 2009 10% goedkoper zijn, komt de economische groei dit jaar 0,2%-punt en volgend jaar 0,3%-punt hoger uit. Een prijsdaling van olie en andere grondstoffen stimuleert de wereldhandel, waardoor de Nederlandse export kan toenemen. Lagere grondstoffenkosten leiden ook tot een grotere winstgevendheid bij bedrijven, wat samen met de toenemende productie de bedrijfsinvesteringen stimuleert. Voorts neemt de consumptie door huishoudens toe, doordat hun koopkracht zich gunstiger ontwikkelt. Lagere werkloosheidsuitgaven en hogere belastinginkomsten worden nagenoeg volledig gecompenseerd door lagere aardgasbaten, zodat het EMU-saldo in 2009 ongewijzigd blijft ten opzichte van de centrale projectie.

Ook de eurokoers is een belangrijke bron van onzekerheid. Na een aantal maanden rond de 1,55 - 1,60 dollar per euro te hebben geschommeld, zette halverwege juli een depreciatie van de euro in. Onderstaande tabel toont de gevolgen voor de raming indien gerekend zou worden met een euro die 1,47 dollar waard is, 10 dollarcent minder dan in het centrale pad besloten ligt, terwijl ook rekening wordt gehouden met de recente ontwikkeling van andere relevante valuta. De prijsconcurrentiepositie verbetert in geval van een goedkopere euro, waardoor de uitvoer zal toenemen. Bovendien neemt de relevante wereldhandel iets toe, doordat de belangrijkste handelspartners van Nederland eveneens profiteren van de goedkopere euro. De invoerprijs loopt daarentegen op, waardoor de inflatie hoger uitkomt en de particuliere consumptie iets zal terugvallen. Per saldo komt de economische groei iets hoger uit.

De wereldhandel zou, onder invloed van een aanhoudende kredietcrisis, lager uit kunnen komen dan in de centrale projectie besloten ligt. In de tabel staan de gevolgen van een 2% lager wereldhandelsvolume. Uiteraard drukt dit de groei van de uitvoer en daarmee de productie. De lagere productiegroei leidt tot een afname van de werkgelegenheid en de investeringen van bedrijven. Als gevolg van de afgenomen werkgelegenheid daalt ook de particuliere consumptiegroei. Uiteindelijk komt het BBP-volume gecumuleerd 0,6%-punt lager uit. Lagere btw-ontvangsten en hogere werkloosheidsuitgaven zorgen voor een verslechtering van het EMU-saldo.

Effecten van**A: een 15 dollar lagere olieprijs en 10% lagere grondstoffenprijzen****B: een 10 dollarcent lagere koers van de euro****C: een 2% lager relevant wereldhandelsvolume**

	A		B		C	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	cumulatieve afwijkingen in %					
Relevante wereldhandel, volume	0,4	0,8	0,1	0,1	-0,2	-2,0
Invoerprijs goederen	-1,8	-4,8	1,0	2,8	0,0	0,0
Lange rente (niveau in %)	-0,1	-0,5	0,1	0,3	0,0	0,0
Olieprijs (Brent, niveau in dollars per vat)	-6,1	-15,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Contractloon marktsector	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	-0,2
Consumentenprijsindex (CPI)	-0,1	-0,9	0,1	0,7	0,0	-0,1
Bruto binnenlands product (BBP), volume	0,2	0,5	0,1	0,1	-0,1	-0,6
Particuliere consumptie, volume	0,2	0,9	-0,1	-0,3	0,0	-0,2
Investeringen bedrijven (excl. woningen), volume	0,5	2,5	0,0	-0,3	-0,1	-1,3
Uitvoer goederen (exclusief energie), volume	0,3	0,4	0,2	0,5	-0,2	-1,7
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	-0,2
Arbeidsinkomensquote marktsector (niveau)	-0,8	-0,9	0,1	0,0	0,1	0,5
EMU-saldo (niveau, % BBP)	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,2